

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ceļā uz modernu un eiropeiskāku autortiesību regulējumu””

(COM(2015) 626 final)

(2016/C 264/06)

Ziņotājs: Denis MEYNENT

Eiropas Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2015. gada 22. decembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ceļā uz modernu un eiropeiskāku autortiesību regulējumu””

(COM(2015) 626 final).

Par komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2016. gada 13. aprīlī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 516. plenārajā sesijā, kas notika 2016. gada 27. un 28. aprīlī (2016. gada 27. aprīļa sēdē), ar 216 balsīm par, 3 balsīm pret un 10 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK pauž nožēlu, ka Komisija izskatāmajā paziņojumā nav ierosinājusi konkrētākus priekšlikumus, bet vienkārši uzskaitījusi iespējamus risinājumus bez plašākiem komentāriem, tādējādi apgrūtinot strukturētu debašu rīkošanu.

1.2. Autortiesības joprojām ir būtisks aizsardzības un taisnīgas atlīdzības līdzeklis autoriem un dalībniekiem, kuri darbus un izpildījumu izplata savienotos digitālajos tīklos.

1.3. Komiteja aicina tuvākajā laikā ratificēt Marrakešas līgumu; prioritāriem jābūt arī izņēmumiem izglītības, zinātniskās pētniecības un zināšanu izplatīšanas jomā. Komiteja arī pauž atbalstu nenosakāmu autortiesību subjektu darbu digitalizācijai.

1.4. EESK uzskata, ka Eiropas līmeņa standartizācija attiecībā uz kopēšanu privātām vajadzībām ir gan iespējama, gan vēlama. Būtisku daļu no līdzekļiem, kas iegūti no atlīdzības par kopēšanu privātām vajadzībām, vajadzētu novirzīt literāro un mākslas darbu radīšanas finansēšanai un kultūru daudzveidības atbalstam, kā arī vispārējiem mērķiem, piemēram, izglītības un pētniecības jomā.

1.5. EESK iesaka izstrādāt tiesisko regulējumu, kas veicina gan ar autortiesībām aizsargātu darbu radīšanu, gan jaunu licenču modeļu un jaunu komerciālo modeļu iesaisti Eiropas vienotā tirgus izveidē, vienlaikus saglabājot autoru un darbu radītāju līgumu slēgšanas brīvību un tiesības pilnībā izmantot sava darba augļus.

1.6. EESK uzskata, ka regula ir vispiemērotākais digitālā vienotā tirgus veidošanas instruments un ka ir jākonsolidē arī spēkā esošie tiesību akti.

1.7. EESK mudina Komisiju veikt pētījumus un padziļinātu izpēti par komerciālajiem modeļiem, kas saistīti ar brīvajām licencēm, to pašreizējo un potenciālo ekonomisko nozīmīgumu, ienākumiem un darbvietām, ko tās varētu radīt dažādās jomās, kā arī par iespējamiem juridiskajiem priekšlikumiem, kuri palīdzētu to izplatīšanā un izmantošanā.

1.8. EESK uzskata, ka Eiropas kultūru daudzveidība ir Eiropas identitātes pamats un dalībvalstīm tā ir jāatbalsta un jāveicina.

1.9. Cīņā ar autortiesību pārkāpumiem vispirms ir jāizskauž komerciāla mēroga pārkāpumi un jāpiemēro tiem sankcijas. Šajā nolūkā ir nepieciešama sadarbība un informācijas apmaiņa starp dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm un tiesu iestādēm.

1.10. Būtu jāpievēršas problēmai saistībā ar vērtības pārnesanu tiešsaistes vidē, ko pašlaik izmanto pašiecelti starpnieki, kuri izvairās saņemt autoru piekrišanu un izmaksāt atlīdzību.

2. Komisijas priekšlikumi

2.1. Izskatāmā rīcības plāna mērķis ir modernizēt Eiropas autortiesību noteikumus. Komisija paziņojumā izklāsta galvenos elementus, ar kuriem paredzēts konkretizēt digitālā vienotā tirgus stratēģiju: paplašināt satura pieejamību visā Eiropas Savienībā, paredzēt izņēmumus autortiesību jomā, izveidot taisnīgāku tirgu un apkarot komerciālo pirātismu, vienlaikus sekmējot autortiesību standartizāciju ilgtermiņā.

2.2. Paziņojumā apskatīts arī priekšlikums regulai par tiešsaistes satura pakalpojumu pārrobežu pārnesamību⁽¹⁾, kas nodrošinātu jaunas tiesības Eiropas patērētājiem un stātos spēkā 2017. gadā, kad Eiropas Savienībā tiks atcelta viesabonēšanas (*roaming*) maksa.

3. Ievads

3.1. Digitālo datu plūsma starp Eiropas valstīm ir ļoti vāja (4% no kopapjoma), savukārt lielākā daļa digitālo pakalpojumu tiek sniegta ASV un pārējā datu plūsma ir iekšēja. Pašlaik Eiropas digitālais vienotais tirgus ir ļoti vāji attīstīts. Joprojām pastāv šķēršļi, kas kavē kultūras apmaiņu Eiropas daudzajām valodu minoritātēm, kas atrodas abpus vairāku valstu robežām.

3.2. Komisijas priekšsēdētājs programmā "Jauns impulss Eiropai"⁽²⁾ kā vienu no prioritātēm ir izvirzījis tāda plaša digitālā tirgus veidošanu, kas bez nacionālas diskriminācijas savienotu visas ES valstis.

3.3. Autortiesības ir jaunrades juridiskais balsts un autoriem, radītājiem, izpildītājiem un citiem tiesību subjektiem pienākošas atlīdzības pamats, un plašākā nozīmē – kultūras pasākumu un radošās darbības un nozaru ekosistēmas pamats. Autortiesības ir teritoriālas tiesības, kas katrā dalībvalstī atšķiras. Ar šīm tiesībām visur tiek piešķirtas ekskluzīvas un materiālās tiesības autortiesību subjektiem, kuri gūst ienākumus ne tikai no licencēm, bet arī no vienkāršas iespējamības, ka licences ieguvējs darbu varētu pārkopēt uz citiem informācijas nesējiem vai nodot trešām pusēm bez nepieciešamības pierādīt, ka šāda kopēšana patiešām ir veikta (autoratlīdzība par kopēšanu privātām vajadzībām un nodokļu piemērošana nelietotiem informācijas nesējiem, kurus var izmantot nelikumīgām kopijām). Dažās dalībvalstīs par atsevišķām darbībām, pat ja lietotāji tās veikuši labticīgi un godīgi, ir piemērojams kriminālsods, turpretī citās valstīs šādas darbības ir atļautas.

3.4. Visās dalībvalstīs autortiesību izņēmumi un ierobežojumi ir minimāli. Autortiesības, kas radītas papīra drukas laikmetā un tālāka tehnoloģijām, pirmkārt, grāmatu izdošanai un, otrkārt, avīžu un žurnālu publikācijai un nošu materiāliem, vairs pilnībā neatbilst digitālajai civilizācijai un ātrdarbīgiem savienotajiem tīkliem, kas pastāvīgi attīstās, tāpēc tās ir jāprecizē. Citās jomās, piemēram, saistībā ar jaunām metodēm, ko izmanto, lai piekļūtu mūzikai un audiovizuālajiem darbiem, tiesību pārvaldība ir kļuvusi sarežģītāka repertuāra sadrumstalotības dēļ, bet gaidāms, ka tas tiks novērsts ar jauno direktīvu par autortiesību kolektīvo pārvaldījumu⁽³⁾. Laikmetā no fonogrāfa platēm līdz DVD nekas daudz nav mainījies, tostarp saistībā ar darbu izplatīšanu vai aizdošanu. Jaunās tehnoloģijas šo modeli ir pilnībā mainījušas, un skaņuplates un DVD tirgojošie veikali ir gandrīz pilnībā izzuduši – tos aizstājuši jauni digitālās izplatīšanas vai aizdošanas veidi tiešsaistē. Tas pats attiecas arī uz kinofilmām, televīziju un visiem mākslas darbiem, kuru izplatīšana iespējama tiešsaistē.

3.5. Piemērojamo tiesību būtiskas attīstības trūkums kavē pilnībā izmantot visas iespējas, ko sniedz darbu digitalizācija un nemateriālie darbi, kā arī to aprīte internetā, kas ļoti strauji attīstās un kļūst globāla.

⁽¹⁾ COM(2015) 627 final (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 86. lpp.).

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/pg_fr_0.pdf

⁽³⁾ OV L 84, 20.3.2014., 72. lpp.; OV C 44, 15.2.2013., 104. lpp.

4. Vispārīgas piezīmes

4.1. EESK pauž nožēlu, ka Komisija izskatāmajā paziņojumā nav ierosinājusi konkrētākus priekšlikumus, bet vienkārši uzskaitījusi iespējamus risinājumus bez plašākiem komentāriem, tādējādi apgrūtinot strukturētu debašu rīkošanu.

4.2. EESK 2006. gada 26. oktobra atzinumā⁽⁴⁾ īpaši aicināja Komisiju izteikt priekšlikumus par brīvo licenču, jo īpaši LGPL licences tehniskai dokumentācijai vai *Creative Commons* licences literatūras un mākslas darbiem, izplatīšanu un aizsardzību. Tomēr, lai gan šis jautājums ir īpaši nozīmīgs, jo serveri un serveru kopas pasaulē ar ievērojamu pārsvaru darbojas, izmantojot brīvās licences, piemēram, *Debian* vai *GPL* attiecībā uz *GNU/Linux*, ir jānorāda, ka šajā saistībā Komisija līdz šim nav virzījusi nekādus priekšlikumus.

4.3. Tas kaitē datu un pārrobežu pakalpojumu plūsmas attīstībai Eiropas vienotajā tirgū. *Creative Commons* licences un neaizsargāti darbi veido jaunas universālas teritorijas, kuru pamatā ir digitalizācija un starpsavienotais tīkls, taču tiesību sadrumstalotība rada šķēršļus un sarežģījumus pārrobežu apmaiņā.

4.4. Tiesību aktiem drīzāk ir jānodrošina interneta milzīgo iespēju atbrīvošana autoriem un radītājiem, no vienas puses, un lietotājiem, no otras puses, nevis tās jāierobežo. Ar Eiropas tiesību aktiem vajadzētu maksimāli novērst šķēršļus pārrobežu apmaiņai attiecībā uz minoritāšu valodām Eiropas Savienībā un veicināt piekļuvi pakalpojumiem un darbiem.

4.5. Tā vietā, lai no šādiem risinājumiem baidītos, tiesību subjektiem drīzāk būtu jāizmanto to sniegtās iespējas. "Brīvs" ne vienmēr nozīmē "bez maksas", un brīvā programmatūra, piemēram, ļauj izmantot atšķirīgu uzņēmējdarbības modeli, kura pamatā ir pakalpojums un darbvieta radīšana, atšķirībā no atsevišķām pašreizējām praksēm, kurās priekšroka tiek dota īpašnieka ienākumiem un viņa tiesiskajai aizsardzībai.

4.6. EESK atkārtoti aicina Komisiju veikt pētījumus un padziļinātu izpēti par komerciālajiem modeļiem, kas saistīti ar brīvajām licencēm, to pašreizējo un potenciālo ekonomisko nozīmīgumu, ienākumiem un darbvietai, ko tās varētu radīt dažādās jomās, kā arī par iespējamiem juridiskajiem priekšlikumiem, kuri palīdzētu to izplatīšanā un izmantošanā.

4.7. Lielāka uzmanība būtu jāpievērš tādi praksei kā, piemēram, zinātnisko publikāciju, ar valsts dotāciju atbalstu veiktu pētījumu kopsavilkumu un vairāku universitātes kursu, piemēram, visu MIT piedāvāto kursu, ieviešana tīmeklī, lai kompensētu nesamērīgās izmaksas par augstāko izglītību atsevišķās valstīs, un ir jāizvērtē tās iespējamā īstenošana ES (MOOC). Šādā perspektīvā augstākā izglītība un kultūra kļūst par sabiedrisku labumu, kas veicina zināšanu sabiedrības veidošanu, kuru vēlamies panākt ES.

4.8. Ražošanas process mainās, un nemateriālās preces un pakalpojumi, ko izplata starpsavienotais tīkls, paver jaunas iespējas ekonomikas attīstībai, darbvietai un inovatīvu uzņēmumu radīšanai. Patēriņa veidi jau ir sākuši mainīties, un šie jaunie veidi sevi piesaka strauji, taču tas ir jāskata reālistiski: neraugoties uz pārmaiņām, intelektuālo pakalpojumu sniedzējiem Eiropas vienotais tirgus joprojām nav radīts. Tas, pirmkārt, ir saistīts ar atšķirīgām kultūras preferencēm un praksi dalībvalstīs, valodu, kādā runā patērētāji, kā arī ar autortiesību sadrumstalotību, kas neveicina ne Eiropas tirgus attīstību, ne daudzteritoriālu vai pat Eiropas licenču radīšanu.

4.9. EESK iesaka izstrādāt tiesisko regulējumu, kas veicina gan ar autortiesībām aizsargātu darbu radīšanu, gan jaunu licenču modeļu un jaunu komerciālo modeļu iesaisti Eiropas vienotā tirgus izveidē, vienlaikus saglabājot autoru un darbu radītāju līgumu slēgšanas brīvību un tiesības pilnībā izmantot sava darba augļus. Šādi jauni modeļi varētu tikt izstrādāti paralēli Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas līgumos iekļautajiem modeļiem. Šim jautājumam vajadzētu būt gan digitalizācijas stratēģijas, par kuru Komisija paziņoja 2015. gada maijā, gan izskatāmā autortiesību modernizācijas plāna neatņemamai sastāvdaļai.

⁽⁴⁾ OV C 324, 30.12.2006., 8. lpp.

4.10. Vēl viens šķērslis ir izņēmumi. EESK aicina dalībvalstis pēc iespējas drīzāk ratificēt Marrākešas līgumu, ar kuru noteikts izņēmums neredzīgām vai vājredzīgām personām. ES šo līgumu ir parakstījusi, taču dalībvalstīm individuāli tas jāratificē, lai tas stātos spēkā. EESK iesaka Komisijai ņemt vērā Eiropas Parlamenta 2015. gada 9. jūlija ieteikumu un mudināt dalībvalstis pēc iespējas drīzāk ratificēt šo nozīmīgo līgumu, par kuru bija ļoti grūti vienoties atsevišķu iesaistīto pušu konservatīvās nostājas dēļ. Turklāt komiteja mudina Eiropadomī darīt visu iespējamo, lai paātrinātu ratifikācijas procesu.

4.11. Ir jāveicina neredzīgām vai vājredzīgām personām pieejamu darbu radīšana, jo vairāk nekā 95 % grāmatu tām pašlaik nav pieejamas.

4.12. Uzmanība jāpievērš arī citiem ar digitālo laikmetu un tīkliem saistītiem izņēmumiem, jo īpaši attiecībā uz pētniecību, ko finansē no publiskiem līdzekļiem, universitāšu un publisko bibliotēku veiktu neaizsargāto vai nenosakāmu autortiesību literāro darbu digitalizāciju, digitālo grāmatu, kā arī audio un video materiālu aizdošanu, ņemot vērā digitālo lasīšanas ierīču straujo izplatību un jaunu informācijas nesēju plašo daudzveidību. Vienlaikus jānorāda, ka dažās tehnoloģiju nozarēs notiek mēģinājumi atgūt īpašumtiesības uz darbiem, kas jau ir pieejami sabiedrībai, tādējādi ierobežojot piekļuvi komerciālos nolūkos.

4.13. Darbu izplatīšanu kavē arī ģeogrāfiskais zonējums. Tas ietekmē visus potenciālos lietotājus, taču jo īpaši daudzās valodu minoritātes ES, jo atšķirības starp Eiropas politisko un lingvistisko karti ir vēsturiskais mantojums, kā arī 19. un 20. gadsimta karu sekas. Populisma un nacionālisma diskursa izplatīšanās šai problēmai piešķir politisku aspektu, kas ir steidzami jārisina. Eiropas reģionālo vai minoritāšu valodu harta tika plaši ratificēta, taču pašreizējie šķēršļi, piemēram, ievērojami mazina reģionālajās valodās pieejamo televīzijas raidījumu ietekmi uz kultūru.

4.14. EESK uzskata, ka Eiropas kultūru daudzveidība ir Eiropas identitātes pamats un dalībvalstīm tā ir jāatbalsta un jāveicina.

4.15. Šie jautājumi EESK skatījumā ir prioritāri, tāpēc komiteja aicina Komisiju apsvērt minētos priekšlikumus, kas nav pretrunā starptautiskajiem līgumiem autortiesību jomā un var pavērt jaunas iespējas ES digitālā vienotā tirgus izveidei.

5. Īpašas piezīmes

5.1. Jau tuvākajā nākotnē būs nepieciešamas būtiskas izmaiņas, kas saistītas ar 2015. gada maijā publicētajā stratēģijā paredzētajām 16 iniciatīvām un iepriekšējām vispārīgām piezīmēm, kurās ierosināta jauna plaša mēroga iniciatīva sabiedriskā labuma, sadarbības, kā arī pārrobežu attiecību un brīvo licenču sekmēšanai. Atzinumā par tematu "Digitālās līgumtiesības" (INT/775) un "Sadarbīgais patēriņš un pašregulējums" (INT/779) EESK atzīst, ka autortiesībām ir svarīga nozīme, lai pienācīgi definētu iesaistīto pušu tiesības digitālo līgumtiesību un sadarbīgā patēriņa jomā.

5.2. EESK ar interesi atzīmē, ka Komisija skaidri norāda, ka ir jāpieņem Eiropas Savienības autortiesību noteikumi, lai visi tirgus dalībnieki un visi iedzīvotāji varētu izmantot potenciālu, ko rada šī jaunā vide, un ka ir nepieciešams eiropeiskāks tiesiskais regulējums, lai pārvarētu sadrumstalotību un nesaskaņas funkcionālā vienotajā tirgū. Komiteja šim mērķim piekrīt, taču norāda, ka valdības orientējas uz teritoriālo aizsardzību kā vienīgo līdzekli radošās darbības finansējuma nodrošināšanai. Pastāv arī citi līdzekļi, kas būtu jāpēta, un šīs iespējas nevajadzētu izslēgt, vismaz kamēr objektīvi tiek izvērtētas alternatīvas.

5.3. Komiteja neuzskata, ka bezdarbība un pretošanās pārmaiņām autortiesību jomā atbilst tām straujajām tehnoloģiskajām pārmaiņām un inovācijām pakalpojumu un izplatīšanas jomā, kuras nenovēršami rodas un attīstās līdz ar internetu, tīkliem un platjoslas pārklājumu. Komiteja piekrīt Komisijas viedoklim par to, ka būs nepieciešams "vajadzības gadījumā pielāgot autortiesību noteikumus jaunajai tehnoloģiskajai realitātei tā, lai ar tiem joprojām varētu sasniegt paredzētos mērķus".

5.4. Pašlaik ir vērojama liela daudzveidība attiecībā uz izņēmumiem, kuri ir cieši saistīti ar izglītību, pētniecību un piekļuvi zināšanām, un nākotnē tā var pieaugt. Tie var būt saistīti gan ar vienkāršu lietošanu parauga vai ilustrācijas nolūkos, gan faktiski vai pat tiesību aktos noteiktu darbu, grāmatu vai kursu neierobežotas piekļuves nodrošināšanu izglītības nolūkos.

5.5. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/29/EK⁽⁵⁾ par autortiesībām ir iekļauts izņēmumu saraksts. Šā saraksta elementu īstenošana un to izvēšana būtu jāapspriež atbilstoši līdzdalības demokrātijas principiem, lai veidotu individuālos un kolektīvos viedokļus un radītu saskaņotus un vienotus Eiropas tiesību aktus attiecībā uz izņēmumiem, kuri vienkāršākas piemērošanas nolūkā ir precīzi jānosaka un jādefinē. EESK piekrīt Komisijas viedoklim, ka izņēmumiem izglītības, zinātniskās pētniecības un zināšanu izplatīšanas jomā jābūt prioritāriem, taču vienlaikus ir jāuzsāk arī citu sabiedrisko labumu izpēte, lai sagatavotos nākotnei.

5.6. EESK uzskata, ka Eiropas līmeņa standartizācija attiecībā uz kopēšanu privātām vajadzībām ir gan iespējama, gan vēlama. Šajā saistībā EESK atbalstīs Komisijas rīcību, kas ir steidzama, jo valstu atšķirības rada ievērojamus šķēršļus elektronisko preču vienotajam tirgum, kurā pieejami jauni informācijas nesēji. Saskaņotība ir būtisks priekšnoteikums šādu nesēju ietverošu preču brīvai aprītei. Sadalot ieņēmumus no maksas par informācijas nesējiem, būtu jāņem vērā, ka lielākā daļa šādu nesēju pēc būtības nav radīti ar autortiesībām aizsargātu darbu kopēšanai, tāpēc būtu pamatoti būtisku daļu no līdzekļiem novirzīt radošās darbības finansēšanai un kultūru daudzveidības veicināšanai, kā to jau dara atsevišķas dalībvalstis, kā arī, piemēram, vispārējiem mērķiem izglītības un pētniecības jomā.

5.7. Komiteja ir pārliecināta, ka neitralitātes principam arī turpmāk jābūt neatņemamai interneta daļai, lai patērētājiem nodrošinātu stingru vienlīdzību neatkarīgi no viņu ekonomiskajām iespējām. Tīkla neitralitāte ir viens no interneta pamatprincipiem, kas nodrošina, ka telesakaru operatori neierobežo lietotāju komunikāciju, bet vienkārši pārraida informāciju. Šis princips ļauj visiem lietotājiem neatkarīgi no viņu līdzekļiem pilnībā piekļūt tam pašam tīklam. Šai definīcijai un tīkla neitralitātes aizsardzības apstiprinājumam jābūt skaidri noteiktam Eiropas tiesību aktos.

5.8. Lai cīnītos pret autortiesību pārkāpumiem, kuru dēļ autori zaudē lielu daļu savu ienākumu, ir jāizskauž šādi pārkāpumi komerciālā mērogā un tiem jāpiemēro sankcijas. Komiteja jau vairākkārt ir paudusi viedokli par jautājumiem saistībā ar preču viltošanas, kā arī jebkādu autortiesību un blakustiesību pārkāpumu apkarošanu; tāpēc komiteja norāda uz iepriekšējiem atzinumiem, kuri joprojām ir spēkā⁽⁶⁾.

5.9. Autortiesības joprojām ir būtisks aizsardzības līdzeklis autoriem un dalībniekiem, kuri darbus un izpildījumu izplata starpsavienotos digitālajos tīklos. Lai pielāgotos ļoti straujām tehnoloģiju pārmaiņām un inovācijām izplatīšanas un pakalpojumu jomā, autortiesības ir jāpilnveido. Šāda modernizācija ir jāīsteno tā, lai nodrošinātu radītāju un izpildītāju tiesības, taisnīgu atlīdzību par viņu radošo ieguldījumu, viņu saikni ar darbu komerciālajiem panākumiem, kā arī lai saglabātu augstu līmeni darbu aizsardzībā un finansēšanā. Konkrēti, ir jāpārskata tiešsaistes pakalpojumu platformu juridiskais statuss attiecībā uz autortiesībām. Lai arī tās šobrīd ir galvenais līdzeklis, caur kuru lietotāji piekļūst tiešsaistes saturam, pakalpojumu platformas apgalvo, ka tās ir tikai tehniskie starpnieki, un tādēļ atsakās izmaksāt atlīdzību satura radītājiem. Tas negatīvi ietekmē tirgus efektivitāti, rada konkurences traucējumus un mazina tiešsaistē pieejamā kultūras satura kopējo vērtību.

5.10. Nevēlēšanās pielāgoties interneta globālajam raksturam, platjoslas iespējām un patērētāju jaunajām gaidām rada risku mazināt to tiesību vērtību, kas palīdz sekmēt intelektuālo darbu radīšanu un izplatīšanu. Tomēr būs jāpieņem izņēmumi, kurus pamato citu ieinteresēto pušu tiesības, piemēram, personu ar invaliditāti, studentu vai publisko bibliotēku tiesības, jo to sociālās vajadzības mainās. Citas izmaiņas autortiesību un blakustiesību pastāvīgai "eiropiskošanai" būs nepieciešamas dalībvalstīs, jo to rīcībā faktiski ir galvenie turpmāko pārmaiņu juridiskie instrumenti.

⁽⁵⁾ OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp.

⁽⁶⁾ OV C 230, 14.7.2015., 72. lpp.; OV C 44, 15.2.2013., 104. lpp.; OV C 68, 6.3.2012., 28. lpp.; OV C 376, 22.12.2011., 66. lpp.; OV C 376, 22.12.2011., 62. lpp.; OV C 18, 19.1.2011., 105. lpp.; OV C 228, 22.9.2009., 52. lpp.; OV C 306, 16.12.2009., 7. lpp.; OV C 182, 4.8.2009., 36. lpp.; OV C 318, 29.10.2011., 32. lpp.; OV C 324, 30.12.2006., 8. lpp.; OV C 324, 30.12.2006., 7. lpp.; OV C 256, 27.10.2007., 3. lpp.; OV C 32, 5.2.2004., 15. lpp.

5.11. EESK uzskata, ka regula ir vēlams digitālā vienotā tirgus veidošanas instruments, jo valstu tiesību aktu daudzveidība nepārprotami rada gandrīz pilnīgu strupceļu, kas ir jāpārvar veidojot dialogu bez diskriminācijas starp visām ieinteresētajām pusēm, tostarp programmatūras licenču un brīvā satura pārstāvjiem, kā arī ņemot vērā jaunus pakalpojumus un ar tiem saistītos komerciālos modeļus. Ir arī padziļināti jāanalizē šķēršļi daudzteritoriālu licenču jomā un līdzekļi šādu šķēršļu pārvarēšanai.

5.12. Atšķirīgo interešu ietekme un ar autortiesībām saistītie aizspriedumi ir tik spēcīgi, ka panākumus, iespējams, varēs gūt tikai pamazām, pamatojoties uz stingru novērtējumu un samērīgiem risinājumiem; tomēr ir jādara viss iespējams, lai patiesi radītu zināšanu un informācijas sabiedrību, jo tikai tā var palīdzēt Eiropai izkļūt no stagnācijas un krīzes, kas apdraud pašus Eiropas idejas pamatus. Dinamiskā sociālajā tirgus ekonomikā vispārējām interesēm vajadzētu būt nozīmīgākām par atsevišķām konkrētām interesēm.

Briselē, 2016. gada 27. aprīlī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS*
